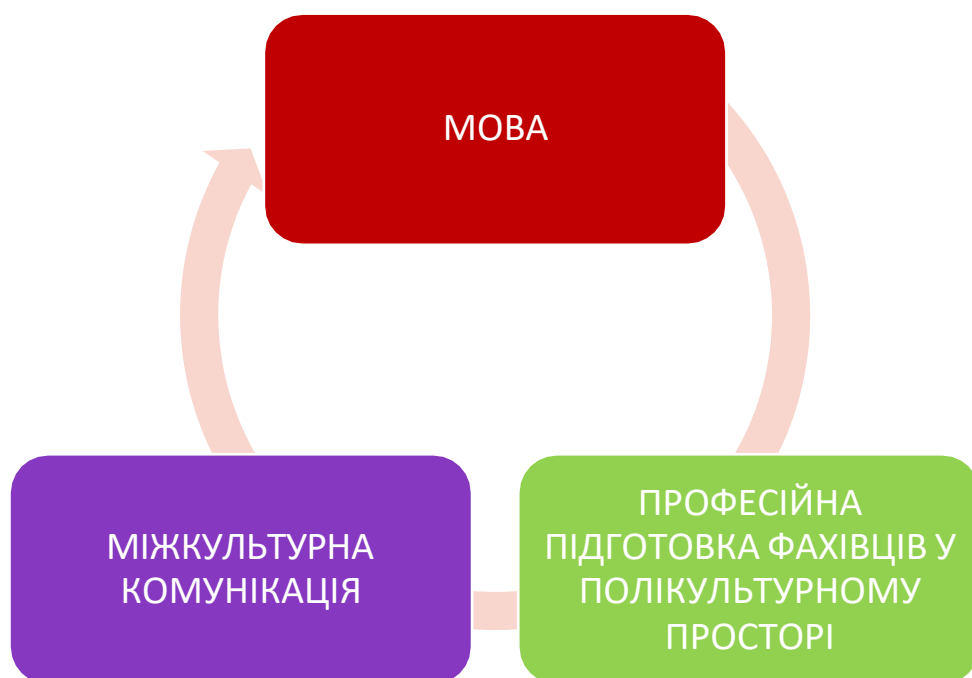

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ**

ХАРБІН – 2022

ОДЕСА – 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад

«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»

Кафедра перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики

Харбінський інженерний університет

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ
І ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ**

Харбін – 2022

Одеса – 2022

Тетяна Стоянова

*кандидат філологічних наук, викладачка кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
Одеса, Україна*

Надія Приходько

*здобувачка вищої освіти за другим (магістерським) рівнем зі спеціальності 035 Філологія (спеціалізація 035.041 – германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська))
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Одеса, Україна*

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНА СТАТТЯ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

***Ключові слова:** науково-популярний підстиль, стаття, науково-популярна стаття.*

Вступ. З поширенням засобів масової інформації, особливо Інтернету, зростає роль науково-популярних статей. У наш час таких текстів публікується більше англійською мовою, ніж українською, тому виникає потреба перекладу з англійської мови українською. У сучасному світі у зв'язку з розвитком науково-технічного прогресу відбувається зростання місця наукових та технічних досягнень у житті людини. Наукові здобутки публікуються у спеціальних та загальнонаукових виданнях, на інтернет-ресурсах, тощо. Наукова інформація, призначена для широкого кола читачів, представлена текстами науково-популярного підстилю, який є різновидом функціонального наукового стилю. Таким чином, визначення місця науково-популярної статті у сучасному перекладознавстві є актуальним.

Методи дослідження. Під час дослідження проблеми визначення науково-популярної статті як об'єкту перекладознавства було використано такі методи, як збір та систематизація літератури для виявлення наявних досліджень за темою, критичний аналіз літературних джерел з метою визначення поняття науково-популярної статті, описовий метод для визначення місця науково-популярної статті у сучасному українському перекладознавстві.

Результати і обговорення. Перекладацька діяльність за Сдобніковим В. В. [3] визначається як «спосіб забезпечення міжкультурною комунікацією між різномовними суб'єктами, які вирішують певні задачі». Одним з найголовніших завдань науково-популярної літератури є зацікавлення та заохочення широкого кола читачів до прочитання текстів цієї літератури з метою ознайомлення з актуальними проблемами в певній галузі наук. Саме таку мету має автор оригінального тексту і перекладач здійснюючи перекладацьку діяльність.

Науково-популярний підстиль є різновидом наукового функціонального

стилю [2]. При застосуванні науково-популярного підстилю інформація подається у «дохідливому, доступному» [2] вигляді, щоб пересічний читач зміг зрозуміти сутність наукових досліджень в певній галузі науки. «Він реалізується в таких жанрах, як статті науково-популярних часописів, книжки, призначені для широкого кола читачів» [2]. У наш час у зв'язку з популяризацією Інтернету великого поширення набули саме статті науково-популярного підстилю, які публікуються на інтернет-порталах новин.

Як зазначалось вище, перекладацька діяльність є способом міжкультурної комунікації, тому при перекладі текстів науково-популярного підстилю перед перекладачем постає проблема передачі інформації, зазначеної в оригінальному тексті, на мову перекладу при цьому зберігаючи мету створення оригінального тексту.

Переклад науково-популярних статей – складний процес, адже в таких текстах наявні стилістичні особливості, притаманні науковому, публіцистичному, художньому і навіть розмовному стилям. Це підтверджується тим, що у науково-популярних текстах складна наукова термінологія (яка притаманна науковому стилю) пояснюється «простими словами» (при цьому можуть застосовуватись мовні засоби інших трьох функціональних стилів), хоча іноді деякі терміни залишаються непоясненими [1].

«Науково-популярний текст передбачає поєднання науковості та розважальності, яка забезпечується тим, що наукові факти викладаються в образній асоціативній формі» [4]. На думку Четверікової [4], саме це «зближує науково-популярний текст з художнім».

Ще однією особливістю науково-популярної статті у контексті перекладу є наявність специфічних мовних засобів, які висловлюють позицію автора щодо тематики статті, враховуючи його національну належність. З цим пов'язана поява певних труднощів при перекладі, які перекладач може подолати використовуючи певні перекладацькі трансформації та операції.

Висновки. В умовах прискореного розвитку науки і техніки, а також зростання кількості наукових відкриттів та здобутків, які активно використовує сучасне людство, створюється підґрунтя для поширення науково-популярної літератури, особливо такого жанру цього підстилю, як науково-популярні статті. Ще однією причиною є поширення Інтернету як засобу передачі інформації.

Більшість науково-популярних статей написана іноземними мовами, тому в українському перекладознавстві виникає проблема перекладу цих статей українською. Переклад таких текстів ускладнюється наявністю певних мовних особливостей у науковому, публіцистичному, художньому і розмовному стилях.

Література (References)

1. Гнедько Т. Н. Функционально-стилевой статус научно-популярного текста. Научные записки НДУ им. М. Гоголя. Филологические науки. 2014. Книга 2. С. 47-52.
2. Козубська І. Г. Мовленнєві жанри наукового стилю в англійській мові. URL: <http://interconf.fl.kpi.ua/node/1265>.
3. Сдобников. В.В. Перевод и коммуникативная ситуация: монография. Москва: ФЛИНТА, 2015. 464 с.
4. Четверікова О. Р. Комунікативні та лінгвокультурологічні передумови дослідження науково-

Тетяна Стоянова

кандидат філологічних наук, викладачка кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна

Вікторія Шутяк

здобувачка вищої освіти факультету іноземних мов, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», Одеса, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ КУЛІНАРНОГО ДИСКУРСУ

Ключові слова: дискурс, кулінарія, кулінарний дискурс, гастрономічний дискурс, глутонічний дискурс

Вступ. Вважаємо, що дослідження кулінарного дискурсу є актуальним, оскільки кулінарні тексти являють собою сукупність комунікативних елементів, об'єднаних автором і структурованих їм для досягнення певних цілей, – передати кулінарний досвід, навчити готувати правильно, знайти інтерес до приготування незнайомих страв, дати оцінку корисності страв і інгредієнтів, познайомити з кулінарної культурою інших народів.

Новизною дослідження особливостей перекладу кулінарного дискурсу українською мовою є виявлення труднощів лінгвістичного та екстралінгвістичного характеру при їх перекладі з англійської мови українською (та навпаки), а також визначення специфіки їх перекладацької інтерпретації.

Методи. Поставлені завдання на початку роботи потрібно вирішено за допомогою наступних методів: зіставний метод (виявлено спільні і специфічні риси зіставляваних мов (англійської та української) на таких їх рівнях, як морфологічний, лексичний та синтаксичний), аналітичний метод (проаналізовано переклади кулінарних рецептів Джеймса Олівера), аналіз наукової і науково-методичної літератури по темі самого дослідження, наукових концепцій в сучасних вітчизняних і зарубіжних дослідженнях, реєстраційний метод (в зборі зафіксованих кулінарних рецептів і наступному аналізі шляхом суцільної вибірки) та метод кількісних підрахунків (виявлено кількість застосованих стратегій та тактик).

Результати і обговорення. Дискурс про їжу англійською мовою демонструє кілька універсальних особливостей і відмінних діахронічних тенденцій. Таким чином, цей тип дискурсу встановлюється як динамічний жанр з чітко вираженими мовними закономірностями розвитку. Прагматична функція та дискурс: існує загальна діахронічна тенденція звертатися до все менш і менш професійно підготовленої аудиторії, що вимагає спрощення синтаксису, адаптації лексики та посилення внутрішньої диференціації. В останні приклади,